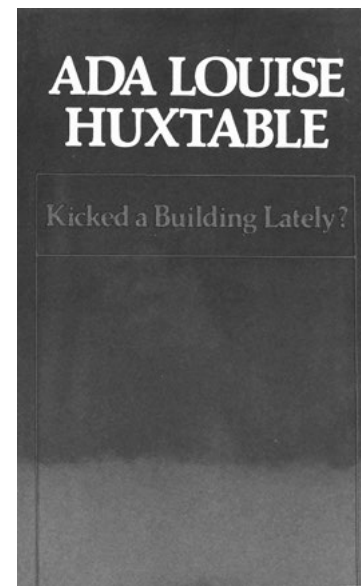

ad hoc of ondermijnd.¹⁵ Zowel deze parallellen als de verschillen tussen adhocisme en kritisch regionalisme kunnen de verdraaiingen en minachting in Frampton's bespreking van 1974 helpen duiden.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

- 1 Charles Jencks, 'Reply by Charles Jencks', *Oppositions* 3 (1974), 107. Gezien de context mogen we aannemen dat Jencks met 'ercol' het Duitse woord 'erker' bedoelt.
- 2 Ibid., 104-106.
- 3 Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (Londen: Academy, 1977), 87-101.
- 4 Ibid., 7. Zie ook: Léa-Catherine Szacka, 'Kritiek van binnenuit: Kenneth Frampton en de terugtocht van het postmodernisme', *OASE* 97 (2016), 109-119.
- 5 Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (New York: Rizzoli, 1984), 147-154.
- 6 Kenneth Frampton, 'If It Is Reduced to an Aesthetic Package Architecture Loses the Game from the Modernising Force of the Megatrend', in: Gerard Bergers (red.), *Context and Modernity: A Post-Seminar Reading* (Delft: Stylos, 1991), 30.
- 7 Kenneth Frampton, Stan Allen en Hal Foster, 'A Conversation with Kenneth Frampton', *October* 106 (2003), 46.
- 8 Kenneth Frampton, *Modern Architecture: A Critical History* (Londen: Thames & Hudson, 1980), 288-290.
- 9 Kenneth Frampton, 'America 1960-1970: Notes on Urban Images and Theory', *Casabella* 359-360 (1971), 31-33.
- 10 Kenneth Frampton, 'Towards a Critical Regionalism: Six Points for an Architecture of Resistance', in: Hal Foster (red.), *The Anti-Aesthetic: Essays on Post-Modern Culture* (Seattle: Bay Press, 1983), 16-30.
- 11 Kenneth Frampton et al. (red.), 'Een gesprek met Kenneth Frampton', *OASE* 103 (2019), 142.
- 12 Esin Kömez Dağlıoğlu, 'Over de paradoxale aard van Frampton's kritisch regionalisme', *OASE* 103 (2019), 58-67.
- 13 Kenneth Frampton, *Modern Architecture: A Critical History*, 2nd edition (Londen: Thames and Hudson, 1985), 290.
- 14 Charles Jencks, *Post-Modernism: The New Classicism in Art and Architecture* (New York: Rizzoli, 1987), 279-280.
- 15 Jencks, *Reply*, op. cit. (noot 1), 107.

- 3 Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (Londen: Academy, 1977), 87-101.
- 4 Ibid., 7. See also: Léa-Catherine Szacka, 'Criticism from Within: Kenneth Frampton and the Retreat from Postmodernism', *OASE* 97 (2016), 109-119.
- 5 Charles Jencks, *The Language of Post-Modern Architecture* (New York: Rizzoli, 1984), 147-154.
- 6 Kenneth Frampton, 'If It Is Reduced to an Aesthetic Package Architecture Loses the Game from the Modernising Force of the Megatrend', in: Gerard Bergers (ed.), *Context and Modernity: A Post-Seminar Reading* (Delft: Stylos, 1991), 30.
- 7 Kenneth Frampton, Stan Allen and Hal Foster, 'A Conversation with Kenneth Frampton', *October* 106 (2003), 46.
- 8 Kenneth Frampton, *Modern Architecture: A Critical History* (Londen: Thames & Hudson, 1980), 288-290.
- 9 Kenneth Frampton, 'America 1960-1970: Notes on Urban Images and Theory', *Casabella* 359-360 (1971), 31-33.
- 10 Kenneth Frampton, 'Towards a Critical Regionalism: Six Points for an Architecture of Resistance', in: Hal Foster (ed.), *The Anti-Aesthetic: Essays on Post-Modern Culture* (Seattle: Bay Press, 1983), 16-30.
- 11 Kenneth Frampton et al., 'A Conversation with Kenneth Frampton', *OASE* 103 (2019), 142.
- 12 Esin Kömez Dağlıoğlu, 'On the Paradoxical Nature of Frampton's Critical Regionalism', *OASE* 103 (2019), 58-67.
- 13 Kenneth Frampton, *Modern Architecture: A Critical History*, 2nd edition (Londen: Thames and Hudson, 1985), 290.
- 14 Charles Jencks, *Post-Modernism: The New Classicism in Art and Architecture* (New York: Rizzoli, 1987), 279-280.
- 15 Jencks, *Reply*, op. cit. (noot 1), 107.

‘De beste nog levende criticus’

Kate Wagner

Kicked a Building Lately? van Ada Louise Huxtable (1921-2013), een dynamische verzameling kritiek uit wat waarschijnlijk de meest verdeelde periode voor de architectuur was, is een geweldig boek – een collectie stukken, allemaal ongeveer 1.500 woorden lang, geschreven tussen 1971 en 1976 voor *The New York Times*. Hoogtepunten zijn een afkraakstuk (dat trouwens overeind blijft) over het John F. Kennedy Center uit 1971 van Edward Durrell Stone, en haar genuanceerde ideeën over aanpasbaar bouwen, eerder dan museumachtige behoudzucht. 'Ik meet succes af,' zo besloot ze haar introductie, 'aan de straathoek. Mijn obsessies worden nu gedeeld en mijn samenzweerders zitten overal. Ervan uitgaande dat we kunnen overleven, zijn we in goed gezelschap voor de strijd om de toekomst. Ik zal nog een tijdje tegen gebouwen blijven aanschoppen.'

Nikolaus Pevsner (1902-1983) evalueerde het boek voornamelijk positief, met uitzondering van lichte pedanterie over de verschillen tussen monumentenzorg in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten, en enkele esthetische meningsverschillen over architectuur (hij heeft Pei of Kahn niet zo hoog zitten als Huxtable). Bij het

Nikolaus Pevsner, Zonder titel, *Journal of the Society of Architectural Historians* 1 (1979), 52-53

Ada Louise Huxtable, *Kicked a Building Lately?* (New York: Quadrangle/The New York Times Book Co., 1976)

Nikolaus Pevsner, Untitled, *Journal of the Society of Architectural Historians* 1 (1979), 52-53

Ada Louise Huxtable, *Kicked a Building Lately?* (New York: Quadrangle/The New York Times Book Co., 1976)

‘The Best Critic Now Alive’

Kate Wagner

Kicked a Building Lately? by Ada Louise Huxtable (1921-2013), a dynamic collection of criticism from what may have been architecture's most divisive time, is a great book – a collection of pieces, all of them of about 1,500 words, from 1971 to 1976, written for *The New York Times*. Highlights include Huxtable's pan of Edward Durrell Stone's John F. Kennedy Center from 1971 (which holds up), and her nuanced ideas about adaptive rather than museum-like preservation. 'I measure success,' so she concluded her introduction, 'by the street-corner. My obsessions are now shared and my co-conspirators are everywhere. Assuming survival, the battle for the future is well-joined. I'll still be kicking buildings for a while.'

Nikolaus Pevsner's assessment of the book was mostly positive, aside from some minor pedantry regarding the differences between preservation protocols in Great Britain and in the United States, and a few aesthetic disagreements on architecture (he does not think so highly as Huxtable of Pei or Kahn). At the start of his review, Pevsner described a cartoon by Alan Dunn, published in *The New Yorker* of

Edward Durell Stone, John F. Kennedy Center for the Performing Arts, Washington, DC, 1971

begin van zijn stuk beschrijft Pevsner een cartoon van Alan Dunn, gepubliceerd in *The New Yorker* van 15 juni 1968. Twee mannen staan op de bouwplaats, en een van hen zegt, wanhopig: 'Ada Louis Huxtable houdt er nu al niet van!' 'Dit,' schreef Pevsner, 'geeft je een indicatie van haar autoriteit' en hij noemde haar 'de beste nog levende criticus'.

Huxtable was misschien de meest invloedrijke architectuurcriticus die ooit die titel droeg. Ze schreef op een moment waarin het hoge modernisme – in dienst van óf het nieuwe internationale kapitalisme óf het algemeen belang – bezig was steden over de hele wereld in snel tempo te veranderen. Een architectuurcriticus was daarbij noodzakelijk als journalistieke vaste waarde. Maar het tijdperk van die sterke intellectueel, meestal verbonden aan een bepaalde stad, was historisch gezien een kort leven beschoren. Op het moment dat ik dit schrijf, zijn Lee Bay van de *Chicago Sun Times*, Mark Lamster van de *Dallas Morning*

15 June 1968. Two men are standing on a building site, and one of them says, despairingly: 'Ada Louis Huxtable already doesn't like it!' 'This,' Pevsner wrote, 'gives you a measure of her authority,' and he called her 'the best architectural critic now alive.'

Huxtable was perhaps the most powerful architecture critic who ever took up the title. She was writing at a time when high modernism – whether in the interests of newly international capitalism or the social good – was transforming cities all over the world at a rapid pace. An architecture critic was necessary as a journalistic fixture. But the age of that powerful intellectual, often specific to a particular city, was historically short-lived. At the time of writing, Lee Bay for the *Chicago Sun Times*, Mark Lamster of the *Dallas Morning News*, Inga Saffron of the *Philadelphia Enquirer* and Michael Kimmelman at *The New York Times* are the only city-specific architecture critics working in the United States.

News, Inga Saffron van de *Philadelphia Enquirer* en Michael Kimmelman van *The New York Times* de enige 'stedelijke' architectuurcritici werkzaam in de VS. Enkel Lamster en Saffron publiceren met grote regelmaat, zoals gespecialiseerde journalisten dat ooit deden. Vele andere critici (onder wie ikzelf, schrijvend voor *The Nation*) zijn gedwongen de architectuur *in algemene zin* te behandelen.

In tegenstelling tot Huxtable, heeft mijn werk voornamelijk te maken gehad met het vernaculaire, met een focus op de brede politieke implicaties van architectuur. Ik recenseer zelden individuele gebouwen. Dat is de grootste valkuil van nationaal schrijven – dat gebrek aan lokale betrokkenheid die op haast natuurlijke wijze uitnodigt tot polemiek. Daar komt nog bij dat een boek met kritische stukken zoals *Kicked A Building Lately?* niet langer een levensvatbaar economisch genre is. Uitgevers willen alleen nog boeken die een totaalvisie presenteren, of die de indruk wekken een

Of those, only Lamster and Saffron publish with high regularity, as beat journalists once did. Many other critics (including myself, writing for *The Nation*) must tackle architecture *in general*. Unlike Huxtable, my work has dealt primarily with the vernacular, and focuses on the broad political implications of architecture. I review individual buildings rarely. That's the major pitfall of writing nationally – this lack of local involvement, this generality that naturally invites polemics. Additionally, a book of critical essays like *Kicked a Building Lately?* is no longer a viable economic model. Publishers only want books that present a total vision, or that are supposed to solve a big-picture problem. Anthologies of essays are frowned on, especially if they've appeared before online. Has there ever been a worse time to write – about architecture or anything else?

Also the kind of public-facing historian, of which Pevsner is the most famous example from the twentieth century, no longer exists. The academicisation of history and theory – a field that has been entirely remade within the university since the 1980s – has rendered the historian an insular specialist rather than someone whose interest is in educating the public. The academic turn in theory has made it unrecognisable from the kind that was being written – by *architects*, not academics – in the 1970s and before. This is not a wholly negative development, but it is a changed landscape.

There used to be a general belief in the public intellectual, and a great deal of writing in architecture was produced for the layman. Much of the architecture discourse took place not in the halls of academia or in theory journals but in *public*. The battle between modernism and post-modernism leaked into the pages of *The Village Voice* and *The New York Times*. The Pevsner review, despite its setting in an academic journal, is similarly informal. He recalls a joke Philip Johnson told him: 'Nikolaus, you're the only man alive who can say "functionalism" with a straight face.' He doesn't argue it forcefully in the review, rather he cites it as a prior, a *belief*: 'My sympathy is still entirely on the side of Mies and Gropius and functionalism.' Huxtable was more malleable, preferring to tackle architecture from building to building, hence Pevsner's frustration. (Similarly stuck in the 1970s is Pevsner's snide closing comment, where he says there should be more photographs by Huxtable's husband.)

grootschalig probleem aan te pakken. Bloemlezingen van essays worden op gefrons onthaald, zeker als de teksten eerder online zijn verschenen. Is er ooit een slechtere tijd geweest om te schrijven – over architectuur of over iets anders?

Ook het soort publieksgerichte historicus, met Pevsner als het bekendste voorbeeld uit de twintigste eeuw, bestaat niet meer. De academisering van geschiedenis en theorie – een veld dat sinds de jaren 1980 volledig is veranderd binnen de universiteit – heeft van de historicus een naar binnen gekeerde specialist gemaakt, eerder dan iemand die erin geïnteresseerd is het publiek iets te leren. De academische draai richting theorie heeft haar onherkenbaar gemaakt, als je deze vergelijkt met wat er geschreven werd – door *architecten*, geen academici – in de jaren 1970 en daarvoor. Dit is niet een geheel negatieve ontwikkeling, maar het is wel een veranderd landschap.

Vroeger was er een algemeen geloof in de publieke intellectueel, en een groot deel van de teksten in de architectuurwereld werd gepubliceerd voor de leek. Veel architecturaal discours vond niet plaats in academische zalen of theoretijdschriften, maar in de publieke ruimte. De strijd tussen modernisme en postmodernisme kwam terecht op de pagina's van *The Village Voice* en *The New York Times*. De recensie van Pevsner is op net zo'n manier informeel, ondanks de setting van het academische tijdschrift. Hij herinnert zich een grap die Philip Johnson hem ooit vertelde: 'Nikolaus, jij bent de enige nog levende mens die het woord "functionalisme" kan uitspreken met een uitgestreken gezicht.' Hij betoogt het niet met kracht in de recensie, maar eerder citeert hij het als een gegeven, een *geloof*: 'Mijn sympathie ligt nog steeds volledig aan de kant van Mies en Gropius en het functionalisme.' Huxtable was flexibeler en verkoos het om architectuur aan te pakken van gebouw tot gebouw, en vandaar ook de frustratie van Pevsner. (Ook een typisch jaren 1970 verschijnsel is Pevsner's spottende opmerking dat er in het boek meer foto's zouden moeten staan van Huxtable's echtgenoot).

De grootste verandering is echter dat er over de meest besproken architectuur in de Engelstalige wereld niet meer gepraat kan worden in termen van stilistische bewegingen of debatten. De inzet, esthetisch gesproken, is laag. Architecten verkleden zich als tech-start-uppers en zetten de deur niet open voor het publiek, maar voor geldschietters en Saoedische prinses. De bekendste nieuwe architectuur is pro-fotografie en anti-publiek. Ik

But the biggest change is that the most written about architecture in the anglophone world can no longer be talked about in terms of stylistic movements or debates. The stakes, aesthetically speaking, are low. Practitioners dress up like tech founders and hold open houses not with the public, but with financiers and Saudi princes. The most famous new architecture is pro-photography and anti-public. I wonder what Huxtable would have said about the moment we are living in.

Architecture is, of course, a public concern. How we get the public reinvested in it is a legitimate question. Pevsner and Huxtable knew that, and that's why they fought in non-public pages. Pevsner respected Huxtable for what she was and the role she played for architecture, which was slightly different than his – hers to persuade, his to inform. They bicker as colleagues. If anything, he is rather envious of her power.

The debate between modernism and postmodernism – and the interregnum of late modernism in which the review takes place – was the last great debate in architecture. Ordinary people had opinions on it because they read the newspaper and took sides. No such serious and wide-ranging debates take place today. To this critic, the situation is dire, and it is one in which a future for architecture beyond the same old techno-fetishism appears already foreclosed. There are no debates in criticism because there are no debates in architecture, no collective movements that battle at the same existential scale as those of the twentieth century. Everyone is their own meager, branded individual. All we critics can do now is argue over the same history and the overstayed welcome of its discontents. I read Pevsner's review of Huxtable, and the emotion that comes to mind first is, unfortunately, envy.

vraag me af wat Huxtable gezegd zou hebben over het moment waarin we leven.

Architectuur is, natuurlijk, een publieke aangelegenheid. Hoe we ervoor kunnen zorgen dat het publiek er opnieuw in investeert, is een legitieme vraag. Pevsner en Huxtable wisten dat, en dat is waarom ze strijd voerden op publieke pagina's. Pevsner respecteert Huxtable voor wat ze was en voor de rol die ze speelde binnen de architectuur, die enigszins anders was dan de zijne – zij wou overtuigen, hij wou informeren. Ze kibbelen als collega's. Hij is in ieder geval nogal jaloers op haar macht.

Het debat tussen modernisme en postmodernisme – en het interregnum van het late modernisme waarin de recensie verschijnt – was de laatste grote architectuurdiscussie. Gewone mensen hadden er een mening over, omdat ze de krant lazen en een positie innamen. Zulke serieuze, wijvertakte debatten zijn er vandaag niet meer. Voor deze criticus althans is de situatie verschrikkelijk, omdat de toekomst voor de architectuur, voorbij hetzelfde oude techno-fetisjisme, al beslecht lijkt te zijn. Er zijn geen debatten in de kritiek, omdat er geen debatten zijn in de architectuur, geen collectieve bewegingen die strijden op hetzelfde existentiële niveau als in de twintigste eeuw. Iedereen is zijn eigen schamele, gearmerkte individu. Het enige dat wij als critici nu kunnen doen, is discussiëren over dezelfde geschiedenis en de al te langdurende acceptatie van het onbehagen in die geschiedenis. Ik heb Pevsner's recensie van Huxtable gelezen, en de emotie die het eerst in me opkomt is, helaas, jaloezie.

Vertaling: Christophe Van Gerrewey